

ZBĄSZYNEK

**GMINNY SYSTEM PROFILAKTYKI I OPIEKI
NAD DZIECKIEM I RODZINĄ
NA LATA 2009 - 2013**

Wstęp

W polityce społecznej państwa kwestie rodziny i dziecka traktuje się ze szczególną uwagą. Dzieje się tak dlatego, że to właśnie dzieci wymagają największej troski i ochrony ze strony dorosłych, a działalność na ich rzecz powinna koncentrować się przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, systemu ochrony zdrowia, wypoczynku oraz zapewnieniu bezpieczeństwa w obliczu ryzyka i różnych zagrożeń życiowych.

Podstawą do rozwiązania większości problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról przez jej członków.

Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny, ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Rodzina w pierwszej kolejności, powinna mieć możliwość samodzielnego rozwiązywania własnych problemów. Każda pomoc skierowana na rodzinę powinna opierać się na zasadzie *empowermentu* czyli na umacnianiu rodziny, przywracaniu rodzinie sił i kontroli nad własnym życiem, wzmacnianiu i wyzwalaniu zasobów, energii i kompetencji tkwiących w rodzinie.

Wyrazem dążenia do poprawy funkcjonowania rodziny jest Gminny system profilaktyki i opieki na dzieckiem i rodziną, który określa specyfikę zadań oraz sposób, w jaki mają zostać zrealizowane – jest to zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym określone w art. 17 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593). Do głównych celów jakie powinny przyświecać działaniom pomocowym skierowanym na rodzinę należy zaliczyć:

- pomoc w rozwiązywaniu codziennych życiowych problemów rodziny,
- wspieranie integracji rodziny, odnowa więzów emocjonalno-uczuciowych w rodzinie, scalanie rodziny,
- pomoc rodzinie w jej integracji z otoczeniem społecznym,
- wspieranie rodziny w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej względem dzieci,

- neutralizowanie patogenicznego wpływu rodziny na dzieci,
- pomoc w konstruktywnym rozwiązywaniu konfliktów i kryzysów w rodzinie.

Zasady ogólne Gminnego systemu profilaktyki i opieki nad rodziną i dzieckiem

1. Podmiotowość rodziny, ochrona praw rodziny i dziecka
2. Prawo dziecka do życia w zdrowej, naturalnej rodzinie
3. Kompleksowość działań podmiotów publicznych i niepublicznych w działaniach pomocowych na rzecz rodzin i dzieci
4. Pierwszeństwo dziecka do ochrony i realizacji praw – zwłaszcza dziecka niepełnosprawnego oraz zagrożonego ubóstwem i marginalizacją społeczną
5. Edukacja jako podstawowy warunek rozwoju jednostkowego i zbiorowego
6. Profilaktyka przed interwencją w rozwiązywaniu problemów rodziny i młodego pokolenia
7. Promocja rozwiązań systemowych w pracy z dziećmi i młodzieżą, opartych na elastyczności, kompleksowości, efektywności, ciągłości i różnorodności form działania
8. Wspieranie rodziny w realizacji jej funkcji wychowawczych, opiekuńczych i socjalnych

Priorytety Gminnego systemu profilaktyki i opieki nad rodziną i dzieckiem

- Eliminowanie czynników sprzyjających wykluczeniu społecznemu rodzin.
- Rozwój programów ochrony zdrowia dzieci i młodzieży.
- Tworzenie programów pomocowych na rzecz rodzin i dzieci. Włączenie w życie społeczności lokalnej dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz ludzi młodych z deficytami edukacyjno-wychowawczymi i nieprzystosowanych społecznie.
- Tworzenie zintegrowanych programów przeciwdziałania przemocy, marginalizacji i przestępczości wśród młodego pokolenia.

Główne założenia systemu

1. Poprawa jakości życia poprzez zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin,
2. Przeciwdziałanie stanom prowadzącym do marginalizacji i wykluczenia społecznego rodzin.
3. Kompensowanie deficytów zdrowotnych, edukacyjnych, wychowawczych, społecznych i materialnych rodzin i dzieci.
4. Promowanie zdrowego stylu życia,
5. Integracja podmiotów stanowiących bezpośrednie otoczenie wychowawcze dziecka oraz prewencja, redukcja, likwidacja czynników dezorganizujących środowisko wychowawcze dzieci i młodzieży,
6. Rozwijanie środowiska społecznego sprzyjającego wyzwalaniu potencjału intelektualnego, twórczego, organizacyjnego i społecznego młodego pokolenia.
7. Ochrona dzieci i młodzieży przed porzuceniem, zaniedbaniem, przemocą, uzależnieniami, deprivacją, wykojeniem oraz przestępczością.

Oczekiwane efekty

1. Poprawa społecznego funkcjonowania rodzin.
2. Zwiększenie aktywności własnej rodzin.
3. Pozostawanie dzieci w naturalnym środowisku rodzinnym.
4. Ochrona dzieci i młodzieży przed negatywnym wpływem środowiska rodzinnego.
5. Redukowanie zaburzeń w prawidłowym rozwoju dzieci i młodzieży.
6. Hamowanie rozwoju zjawisk patologicznych.
7. Poprawa sytuacji socjalno – bytowej rodzin.
8. Nabycie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysu.
9. Ograniczenie patologii w rodzinach.
10. Poprawa funkcjonowania osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym.
11. Zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym gminy.
12. Wzrost świadomości społecznej na temat niepełnosprawności i problemów z tym związanych.
13. Poprawa relacji między osobami niepełnosprawnymi i pełnosprawnymi.

Cel główny programu:

BUDOWA SKUTECZNEGO SYSTEMU WSPARCIA RODZIN I DZIECI NA TERENIE GMINY ZBĄSZYNEK

Cele szczegółowe i zadania

FUNKCJONOWANIE RODZINY

Cel 1

Wzmocnienie potencjału rozwojowego rodziny

Zadania;

1. Diagnozowanie środowiska lokalnego za pomocą rozpoznania warunków bytowych rodzin z dziećmi, w szczególności rodzin niepełnych, wielodzietnych, a także wychowujących dzieci niepełnosprawne.
2. Inicjowanie programów służących rozwojowi młodego pokolenia i rodziny, wzmocnienie czynników zapobiegających dezorganizacji życia rodzinnego.
3. Rozbudowa zaplecza usługowego wspierającego rodzinę w pełnieniu jej funkcji i zadań.
4. Zapobieganie pozbawianiu rodziców władzy rodzicielskiej i umieszczaniu dzieci w rodzinach zastępczych bądź placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
5. Rozwijanie lokalnej infrastruktury informacyjnej, edukacyjnej, terapeutycznej, wspomagającej rodzinę w rozwiązywaniu problemów i sytuacji kryzysowych.

Cel 2

Wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Zadania;

1. Współpraca z psychologiem - konsultacje psychologiczne dla rodzin w kryzysie.
2. Uruchomienie terapii dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi w celu podwyższenia ich umiejętności rodzicielskich.
3. Współpraca z policją, pedagogami szkolnymi i kuratorami sądowymi w celu udzielenia wsparcia rodzinom w kryzysie.
4. Prowadzenie pracy socjalnej – kontrakty socjalne, poradnictwo.

SYTUACJA MATERIALNA RODZIN

Cel 1

Poprawa standardu i jakości życia rodzin umożliwiającego prawidłowe realizowanie funkcji i zadań służących rozwojowi oraz osiągnięciu samodzielności i zaradności jej członków.

Zadania

1. Diagnoza i monitoring warunków i jakości życia rodzin na terenie gminy.
2. Rozbudowa zintegrowanego systemu chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego,
3. Rozwój zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnymi członkami rodziny lub mieszkającymi z osobami starszymi – organizowanie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych i starszych.
4. Pomoc materialna dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich posiłków w szkole, wyposażenia w podręczniki i przybory szkolne a także koordynowanie działań w kwestii organizowania wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci.

WYCHOWANIE

Cel 1

Wsparcie systemu norm i wartości społecznych gwarantujących prawidłowy przebieg procesu wychowania.

Zadania;

1. Kontynuowanie i wzbogacanie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży,
2. Wspieranie idei wolontariatu oraz innych form aktywności sprzyjających uwrażliwieniu młodzieży na potrzeby innych ludzi i budowaniu postaw prospołecznych oraz podejmowaniu działań na rzecz środowiska lokalnego i szerszych zbiorowości,
3. Inicjowanie programów o źródłach zagrożeń cywilizacyjnych i kulturowych a także o sposobach radzenia sobie w sytuacjach trudnych,

Cel 2

Ochrona dzieci i młodzieży przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i społecznym wykluczeniem

Zadania;

1. Wprowadzenie do szkół programów profilaktyczno - edukacyjno - wychowawczych z zakresu dewiacji i patologii społecznej ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki uzależnień,
2. Współpraca z psychologiem - diagnozowanie zaburzeń u dzieci i młodzieży.
3. Udzielanie pomocy pedagogicznej i psychologicznej dzieciom z trudnościami emocjonalnymi - wprowadzenie programu socjoterapii do świetlic środowiskowych działających na terenie gminy.
4. Współpraca z pedagogami szkolnymi i kuratorami sądowymi w temacie trudności wychowawczych z dziećmi i młodzieżą.
5. Praca socjalna z rodzinami - kontrakty socjalne,

SPORT, REKREACJA I WYPOCZYNEK

Cel 1

Rozbudowa warunków służących aktywności sportowej i rekreacyjnej młodego pokolenia oraz uczestnictwo dzieci i młodzieży w zajęciach sportowo – rekreacyjnych

Zadania;

1. Współpraca z klubami sportowymi
2. Wspieranie plenerowych imprez sportowych i rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży
3. Wspieranie stałych zajęć rekreacyjnych i sportowo – rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych
4. Wspieranie różnych form turystyki krajowej

Cel 2

Promocja aktywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież sprzyjająca rozwojowi zainteresowań i przeciwdziałaniu nudzie

Zadania;

1. Realizacja projektów służących zdrowemu stylowi życia, przeciwdziałanie uzależnieniom i biernym formom spędzania czasu wolnego
2. Propagowanie zajęć pozalekcyjnych
3. W okresie wakacyjnym zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży,
4. Wspieranie programów propagujących zasady bezpiecznego zachowania na drodze, ulicy, w domu, w czasie zabawy, na wakacjach, w kontaktach z innymi ludźmi.

BEZPIECZEŃSTWO

Cel 1

Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży oraz profilaktyka i zmniejszanie rozmiarów uzależnień

Zadania;

1. Wspieranie programów o zagrożeniach współczesnej cywilizacji i sposobach radzenia sobie w sytuacjach trudnych.
2. Promocja programów edukacyjnych, profilaktycznych i terapeutycznych związanych z uzależnieniami adresowanych do dzieci i młodzieży.
3. Systematyczna kontrola zakazu dystrybucji alkoholu i papierosów dzieciom i młodzieży

Cel 2

Przeciwdziałanie przemocy wobec dzieci i młodzieży oraz profilaktyka przestępczości wśród dzieci i młodzieży

Zadania;

1. Diagnoza zjawiska krzywdzenia dzieci i młodzieży.
2. Kompleksowa pomoc rodzinom i dzieciom dotkniętym zjawiskiem przemocy.
3. Pomoc prawna, psychologiczna dla ofiar przemocy domowej.
4. Rozwijanie programów przeciwdziałania przemocy rówieśniczej i szkolnej w środowisku lokalnym,
5. Szkolenie nauczycieli, wychowawców i innych osób zaangażowanych w działania pomocowe na rzecz rodziny i dzieci w kwestiach związanych z diagnozowaniem, wczesnym rozpoznaniem dewiacji i patologii wśród młodzieży oraz sposobami zapobiegania temu zjawisku.

REALIZATORZY PROGRAMU

Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbąszynku przy współpracy z:

- samorządem lokalnym,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zbąszynku,
- Ośrodkiem Kultury, Sportu i Rekreacji w Zbąszynku
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Świebodzinie
- sołectwami,
- szkołami,
- policją,
- sądem,
- organizacjami pozarządowymi i kościołem Katolickim.

Realizacja programu odbywać się będzie w ciągu najbliższych lat i będzie to praca ciągła. Efekty zależeć będą głównie od stopnia ścisłości współpracy podmiotów i wykonawców zaangażowanych w realizację poszczególnych zadań zawartych w systemie oraz od umiejętnego wykorzystania środków finansowych, które zostaną na ten cel przeznaczone.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym systemie profilaktyki i opieki nad rodziną i dzieckiem na lata 2009-2013 będą środki własne gminy oraz środki zewnętrzne pozyskane na rozwiązywanie lokalnych potrzeb społecznych.

Szczegółowe plany działań wynikające z systemu wraz z kosztami ich realizacji i źródłem finansowania przedstawiane będą corocznie w Lokalnym Programie Pomocy Społecznej.